Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Aan de leden Raadscommissie WB van de
gemeenteraad van Amsterdam

Datum 30 juni 2020
Ons kenmerk
Behandeld door Ruimte en Duurzaamheid, 5.1, 2, e 5.1, 2, e ; 5.1, 2, e @amsterdam.nl
Bijlage

Onderwerp Evaluatie uitvoering bomenverordening

Geachte commissieleden,

Inleiding

Amsterdam heeft sinds vier jaar de stedelijke Bomenverordening en onlangs heb ik opdracht
gegeven deze nog eens goed tegen het licht te houden, te evalueren of de Bomenverordening uit heeft gepakt zoals destijds beoogd, en eventueel aan te geven waar aanpassingen zouden moeten worden doorgevoerd. In deze brief wil ik u informeren over de bevindingen van deze evaluatie.

In zijn algemeenheid mogen we stellen dat de Bomenverordening goed functioneert. Met name de herplant, de compensatie en de bescherming van bestaande bomen is met deze verordening goed geregeld en dit zorgt ervoor dat zorgvuldig wordt omgesprongen met de bomen in de stad. Voor monumentale bomen in het bijzonder zijn in de Bomenverordening strenge en naar is geconstateerd goed werkbare regels opgenomen. Geconcludeerd is dat aanpassingen aan de bomenverordening vooralsnog niet aan de orde zijn. Wel zijn met betrekking tot de uitvoering knelpunten geconstateerd, waarvoor vervolgens verbetervoorstellen zijn opgesteld. Deze voorstellen heeft het college overgenomen en ze resulteren in specifieke vervolgacties, die ik hieronder zal benoemen. Aan het eind van deze brief vindt u een samenvatting van de vervolgacties.

Jaarvergunning in het kader van de Bomenverordening

Binnen de stad zijn er gemeentelijke en particuliere organisaties die over veel bomen beschikken.
Om te voorkomen dat voor elke boom dikker dan tien centimeter een aparte vergunning moet
worden aangevraagd, biedt de Bomenverordening de mogelijkheid om een jaarvergunning aan te

vragen voor meerdere bomen voor maximaal drie jaar. Voorwaarde is dat er een beheerplan wordt
opgesteld. Aan woningbouwcorporaties is bij de vaststelling van de Bomenverordening de
mogelijkheid geboden om een zelfstandig beheerplan in te dienen, toegespitst op de situaties in tuinen van de corporaties.
De jaarvergunning is in de evaluatie een goed instrument gebleken om onnodige bureaucratie terug te dringen en aanvragers flexibiliteit te bieden, en te helpen administratieve lasten terug te brengen. We zien echter ook dat tot nog toe van de mogelijkheid een jaarvergunning aan te vragen beperkt gebruik gemaakt wordt. Dat is opvallend, omdat de jaarvergunning ook voor aanvragers veel voordelen kan bieden. Soms bereiken de gemeente klachten die met een verwijzing naar de mogelijkheid van een jaarvergunning kunnen worden opgelost. Kennelijk is er sprake van onbekendheid bij aanvragers met de jaarvergunning en we achten het van belang daaraan iets te doen.

Het college zet daarom in op meer actieve communicatie vanuit de gemeente naar relevante partijen over de mogelijkheden en voordelen van jaarvergunning en beheerplan.

Beheerplan bij jaarvergunning corporaties
De jaarvergunning wordt gebaseerd op een vooraf door het college vastgesteld of goedgekeurd beheerplan, waarvoor twee varianten zijn ontwikkeld:

- Beheerplan volgens variant A is de “gewone” variant, daarin staat heel specifiek per boom beschreven wat de aanvrager ermee zal doen.
- Beheerplan volgens variant B is in overleg met de corporaties ontwikkeld om een mouw te passen aan het probleem dat veelal van te voren niet duidelijk is wat verhuurders aantreffen als ze een binnentuin na een mutatie betreden. In deze variant staat in meer algemene zin beschreven wat de aanvrager zal doen in een bepaalde situatie, de specifieke omschrijving per boom ontbreekt.

In de evaluatie is geconstateerd dat een jaarvergunning op basis van een beheerplan volgens variant B tot veel discussie kan leiden, met name tussen corporatie en bewoners. Dat bleek bijvoorbeeld in de Vrolikstraat, waar door bewoners met succes bezwaar is gemaakt tegen de aan de betrokken corporatie verleende jaarvergunning. Omwonenden hadden aangegeven de jaarvergunning als een carte blanche voor de corporatie te zien. Op zich niet geheel onbegrijpelijk, want bij een beheerplan volgens variant B is vooraf voor omwonenden niet inzichtelijk wat er precies met de bomen in het gebied gaat gebeuren. En is de vergunning eenmaal verleend en onherroepelijk, dan zijn er geen formele bezwaarmogelijkheden meer wanneer vervolgens kap van een specifieke boom aan de orde blijkt. Juridisch is bovendien problematisch dat in de toelichting bij artikel 1 van de bomenverordening is beschreven dat in het

beheerplan door aanvragers wel degelijk moet worden aangegeven welke bomen het behouden waard zijn of welke zij voornemens zijn te vellen. Een beheerplan volgens variant B laat zich hiermee slecht rijmen.

De evaluatie laat zien dat er tegen het werken met een beheerplan volgens variant B doorslaggevende inhoudelijke, als ook juridische bezwaren bestaan. Het college heeft dan ook geconcludeerd dat deze variant niet langer als basis voor een jaarvergunning kan dienen. Voortaan zal in de aanvraag jaarvergunning steeds specifiek en per boom moeten worden aangeven wat er mee zal gebeuren. Dit is ook voor corporaties een goed werkbare optie als het gaat om bijv. gemeenschappelijke tuinen. In andere situaties, bijv. bij individuele tuinen, zal weer gewerkt worden met afzonderlijke kapvergunningen.

Overigens zijn jaarvergunning op basis van een beheerplan volgens variant B tot nog toe aan slechts één corporatie verstrekt. Met de betrokken corporatie is afgesproken dat zij zich in geval van gebruik van de vergunning zal inspannen om onrust onder bewoners zoveel mogelijk te voorkomen, met name door in te zetten op goede communicatie naar bewoners en buurt.

Beheerplannen voor parken, plantsoenen en grote groengebieden
Dunning is een gebruikelijke en door stadsdelen geregeld toegepaste beheermaatregel in bijv. parken, plantsoenen en grote groengebieden. Daarbij wordt selectief gekapt om aangrenzende bomen meer ruimte te geven. Bij kap in het kader van dunning geldt vrijstelling van de kapvergunningplicht. Voorwaarde is wel dat is voorzien in een door de gemeente goedgekeurd beheerplan, waarin o.m. de dunningslocaties zijn aangegeven. De looptijd van een beheerplan is maximaal 10 jaar en de vrijstelling is niet van toepassing op kap van solitaire, bijzondere of monumentale bomen. Met een beheerplan kan het aantal kapvergunningen aanzienlijk worden beperkt, en bureaucratie rond bomenbeheer substantieel teruggebracht worden. Het college is dan ook positief over beheerplannen voor parken, plantsoenen en grote groengebieden. De evaluatie laat echter zien dat in de stadsdelen nog weinig gebruik wordt gemaakt van deze mogelijkheid.

Het college zal daarom de stadsdelen nadrukkelijk op deze optie wijzen, en aansporen samen met relevante partijen werk te maken van het opstellen van beheerplannen in het kader van de Bomenverordening, om onnodige bureaucratie terug te dringen. Vooraleerst kan hierbij het accent gelegd worden op de parken.

Compensatie van bomen in kleine particuliere tuinen
Gebleken is dat vergunningverleners in de stadsdelen zich nogal eens gevoelig tonen voor pleidooien van particulieren dat de herplantplicht i.v.m. met kap in hun privétuin teveel gevraagd is. Vergunningverlener hanteren in zulke gevallen regelmatig de bepaling in de verordening dat herplant verplicht is *tenzij zwaarwegende argumenten zich daartegen verzetten*, en verbinden de herplantplicht niet als voorwaarde aan de kapvergunning. Risico’s hiervan zoals

die uit de evaluatie naar voren komen: rechtsongelijkheid en precedentwerking. Er is dus een kennelijke behoefte aan een duidelijke lijn.

Het college meent dat zoveel mogelijk moet worden vastgehouden aan het uitgangspunt van herplant; waar nodig kan eventueel als tegemoetkoming soepel worden omgegaan met de compensatie-eisen (wát er wordt herplant, denk bijv. aan diktemaat en/of soort). Deze lijn zal daarom met nadruk naar de stadsdelen gecommuniceerd worden.

Herplantfonds Zuidas
Voor de vaststelling van de bomenverordening 2014 kende het grootstedelijk project Zuidas een als een herplantfonds werkende regeling, het Groeifonds Groen. Destijds is het deel van het Groeifonds Groen dat betrekking heeft op bomen verbijzonderd tot een specifiek herplantfonds Zuidas. De verordening biedt ruimte om het opzetten van een dergelijk projectgebonden herplantfonds ook bij andere grootstedelijke herstructureringsprojecten toe te passen.
De notitie Compensatie en herplant van bomen regelt hoe in zo'n geval de herplantplicht moet worden ingevuld. Compensatie gebeurt binnen het herstructureringsgebied, daarbij is er beperkt ruimte voor afwijkende invulling, bijvoorbeeld het aanleggen van ander groen dan bomen.

De evaluatie toont aan dat de methode van een projectgebonden herplantfonds heel nuttig kan zijn. Belangrijk voordeel is dat op deze wijze bij langlopende projecten compensatiegelden kunnen worden gereserveerd voor groeninvesteringen op een later tijdstip in het project zelf. Toepassen van een dergelijke regeling bij andere grote projecten zal dan ook door het college vaker in de overwegingen worden meegenomen.

Handhaving herplantplicht
De herplantplicht wordt door Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG), die vergunningen verstrekt voor de grootstedelijke gebieden goed gehandhaafd. Er is een handhaver aangesteld die de herplantplicht zorgvuldig naloopt. Daarbij moet worden opgemerkt dat het hier een beperkt aantal aanvragen met per aanvraag relatief veel bomen.
Bij de stadsdelen komen vooral aanvragen van particulieren terecht. De meeste aanvragen betreffen één of hooguit enkele bomen. Handhaving van de herplantplicht heeft, conform het stedelijk Handhavingsbeleid, een lage prioriteit. Er wordt alleen gereageerd op verzoek van bewoners. Onduidelijk is of aanvragers gevolg geven aan de opgelegde herplant. Door het grote aantal aanvragen is controleren of aan de herplantplicht is voldaan moeilijk in te passen in het handhavingsbeleid.

Het college constateert op basis van de evaluatie dat de handhaving van de herplantplicht versterkt moet worden. Vooraleerst gaan we uit van invoering van steekproefsgewijze controles. Mogelijk zal de handhaving projectmatig

worden opgepakt. Een concrete aanpak zal in samenspraak met de stadsdelen worden uitgewerkt.

BoomEffectAnalyse
Om te zorgen dat bij nieuwbouwprojecten en herinrichting het belang van behoud van bestaande bomen goed kan worden meegenomen is landelijk het instrument BoomEffectAnalyse ontwikkeld. Dit is een gestandaardiseerde beoordeling van de mogelijke nadelige effecten van bouw of aanleg in de nabijheid van bomen. Daarbij wordt o.m. gekeken of het mogelijk en zinvol is om bestaande bomen binnen het project te behouden.

De BoomEffectAnalyse komt uit de evaluatie positief naar voren. Het is een goed en nuttig instrument gebleken om het bestaande bomenbestand te beschermen. Het college zal erop inzetten dat voortaan in de planvormingsfase voor elk nieuwbouw- of herinrichtingsproject een BoomEffectAnalyse wordt opgesteld, zodat in een zorgvuldige afweging tussen de verschillende belangen (denk aan veiligheid, verkeer etc.) ook het belang van behoud van bestaande bomen op juiste en verantwoorde wijze kan worden meegenomen.

De vervolgacties op een rij
Hieronder een samenvattend overzicht van de concrete acties die het college naar aanleiding van de evaluatie uitvoering bomenverordening zal ondernemen:

- Versterken actieve communicatie vanuit de gemeente naar relevante partijen over jaarvergunning en beheerplan;
- Afschaffen van de mogelijkheid een jaarvergunning aan te vragen op basis van een beheerplan volgens variant B. Voortaan zal in de aanvraag jaarvergunning steeds specifiek en per boom moeten worden aangeven wat er mee zal gebeuren.
- Terugdringen onnodige bureaucratie door stadsdelen met nadruk te wijzen op de optie van beheerplannen in het kader van de bomenverordening, en aan te sporen samen met relevante partijen werk te maken van het opstellen van beheerplannen, m.n. bij parken.
- Communiceren naar de stadsdelen dat bij kap in kleine particuliere tuinen het uitgangspunt dient te zijn dat er moet worden herplant; als tegemoetkoming aan eigenaren voor wie dat lastig is kan eventueel soepel worden omgegaan met de compensatie-eisen (wat er wordt herplant).
- In samenspraak met de stadsdelen een concrete aanpak uitwerken voor controle bij particulieren of aan de herplantplicht is voldaan.
- Inzet op stedelijke afspraak dat voortaan in de planvormingsfase voor elk nieuwbouw- of herinrichtingsproject een BoomEffectAnalyse wordt opgesteld.

Ik neem aan u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam,

5.1, 2, e
Wethouder Openbare Ruimte en Groen